

Regelbunden tillsyn i Kvarnbergsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Karlstads kommun och besökt Kvarnbergsskolan den 23 september 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 9 juni 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Kvarnbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Kvarnbergsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Kvarnbergsskolan

Kvarnbergsskolan	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	112

Källa: Skolans rektor

2 (13)

Kvarnbergsskolan ligger centralt i Karlstad inom Mariebergs skolområde med närhet till Mariebergsskogen och Jakobsbergsskogen.

Skolan är organiserad i två avdelningar Berget, som består av förskoleklass och årskurserna 1–2 samt Kvarnen med årskurserna 3–5. Fritidshemmen är verksamhets- och lokalintegrerade. Personalen arbetar i de två arbetslagen med barnen/eleverna under hela verksamhetsdagen.

Efter årskurs 5 fortsätter de flesta eleverna sin skolgång i Mariebergsskolan som är områdets grundskola med årskurserna 6–9.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Kvarnbergsskolan					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	9	5	.

Källa: Kvarnbergsskolans rektor

. = Uppgift saknas

Tabell 3: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Kvarnbergsskolan	Riket	Kvarnbergsskolan	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	100	85	94	86
	Matematik	100	72	94	73
	Svenska	90	71	100	72

Källa: Kvarnbergsskolans rektor

Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven.

Kommentar och bedömning:

Kunskapsresultaten i Kvarnbergsskolan är goda, se tabell 2. Skolan har dokumenterat kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen och redovisar i skolans kvalitetsredovisning 2007/08 att en elev av 17 inte når målen i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Bedömningspunkter****1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följas upp och nya metoder prövas och utvärderas. Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Lärarna i Kvarnbergsskolan följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling i engelska, matematik och svenska. De genomför tester och använder diagnosmateriel systematiskt inom dessa ämnen. Inspektörerna noterar även exempel på kunskapsuppföljning i andra ämnen. Det finns lärare som säger att de följer upp och utvärderar andra ämnen men det är inte det vanligast förekommande.

Skolinspektionen bedömer att varje elevs kunskapsresultat i högre utsträckning bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap. 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. I Kvarnbergsskolan har alla elever utvecklingssamtal minst en gång per termin och då upprättas individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna har tagit del av utvecklingsplaner från skolan och konstaterar att de har varierande kvalitet. Det förekommer att målen inte är kopplade till nationella mål exempelvis kan det stå "att säga ifrån när någon är dum, att skriva snyggt och lätt eller att stänga ryggsäcken och ha koll på att kläder finns i hans fack". Elever uppger att de är ovetande om vilka mål de har i sin IUP och säger att IUP sällan används som ett verktyg i det dagliga skolarbetet. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas till kvalitet och innehåll samt hållas aktuella för eleverna.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (13)

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I skollagen står att eleverna ska ha inflytande över hur utbildningen utformas. Omfattning och utformningen av elevinflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. I Kvarnbergsskolan finns skillnader mellan arbetslagen och mellan lärare hur de arbetar med målen och elevernas delaktighet. Inspektörerna kunde ta del av variationer, såväl inom som mellan arbetslagen och klasserna, när det gäller vilket inflytande och ansvar eleverna tillåts få över sitt lärande. Ofta presenterar läraren en färdig planering av de arbetsområden klassen ska arbeta med. I en del grupper arbetar alla elever med samma sak och de som är klara får göra någon annan uppgift ibland mer av samma sak medan de väntar in de återstående. De nationella målen är inte alltid tydliggjorda för eleverna och om eleverna inte har vetskap om utbildningens mål är det svårt för dem att ha inflytande över utbildningens utformning. De mål som eleverna till viss del känner till är de som finns i respektive IUP men inte att det finns mål för utbildningen. Lärarna bekräftar i samtal att de inte tillräckligt tydligt presenterar de nationella målen för eleverna. Skolinspektionen bedömer att elevernas kunskaper om de nationella målen bör förbättras liksom elevernas inflytande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov**Bedömningspunkter****1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari finns bestämmelserna i två lagar dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i den nya diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av diskrimineringslagen.

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en årlig plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med den likabehandlingsplan, som ska upprättas enligt diskrimineringslagen, till ett dokument.

Barn och elever vid den verksamhet för vilken planen gäller ska enligt 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen.

Inspektörerna har tagit del av Kvarnbergsskolans likabehandlingsplan. Planen innehåller en definition av begreppet mobbning, skolans gyllene regler, en beskrivning av det förebyggande arbetet samt en beskrivning av åtgärder vid kränkande behandling. Dock saknas en specifik redovisning av skolans och fritidshemmets behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Vidare har inte övrig personal eller elever medverkat i upprättandet av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att Kvarnbergsskolan ska ta fram en årlig plan mot kränkande behandling som uppfyller de krav som ställs på en sådan plan enligt författningarna och i medverkan av barn och elever.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (13)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Kvarnbergsskolan har en organisation där lärarna arbetar traditionellt som klasslärare vilket innebär att elever får en undervisning i svenska och samhällsorienterande ämnen av lärare som är utbildade i matematik och naturorienterande ämnen. Skolans resurslärare har utbildning till och med årskurs 3 men arbetar framför allt i årskurs 4. Skolan bör se över organisationen av undervisningen så att alla elever får undervisning av lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver. Skolinspektionen bedömer att Kvarnbergsskolan, i betydlig del av undervisningen inte använder lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver, trots att förutsättningar härför finns.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen åligger det rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Intervjuad personal uppger att de saknar forum för pedagogisk utveckling, rektor som pedagogisk ledare och närvarande i verksamheten. De menar att genom att ledningssituationen varit turbulent har personalgruppen utvecklat en egen stark kultur. Rektorn har tjänstgjort i verksamheten under ett år och några ur personalen menar att rektorn börjar bli förtrogen. De saknar dock att rektorn är med i verksamheten och ger återkoppling. Beslut fattas sällan på rektorsnivå utan i områdets ledningsgrupp. Rektorn menar att det administrativa arbetet tar mycket tid och att hon inte hinner delta i verksamheten så som hon skulle önska. Dock anser rektorn att det finns forum för pedagogiska frågor och hänvisar till arbetsplatsträffar, arbetslagsträffar och de 6 tillfällena per läsår, där samtlig personal ingår. Dessutom finns kompetensutvecklingsdagar där även personal från övriga skolor i området ingår. Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad bör hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten och att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas och prioriteras för att skolan i högre grad kan nå de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

12 (13)

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya undervisningsmetoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det närliggande samhället.

Kvalitetsarbetet i Kvarnbergsskolan har genom rektorsbyten inte fått den systematik och det genomslag som avses. Ett viktigt utvecklingsområde enligt rektorn är att fokusera på att bygga strukturer för kvalitetsarbetet.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Det är rektorn som beslutar om arbetsplanen.

Den plan som skolan benämner arbetsplan är en lokal arbetsplan med lokala kursplaner och vid inspektionstillfället pågår ett arbete med att ta fram en arbetsplan som beskriver hur skolan ska arbeta för att nå de nationella målen samt vara det dokument som utgör grunden för ett systematiskt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete för högre måluppfyllelse.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt samma förordning ska den skriftliga kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas. Förordningen ställer krav på att elever, lärare och övrig personal ska medverka i utarbetandet och att elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. I kvalitetsredovisningen ska också uppföljning och utvärdering av sådana likabehandlingsplaner enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567) och planer mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100) redovisas. Kvarnbergsskolan har en kvalitetsredovisning 2007/08 som tagits fram i samarbete med skolans personal dock har elever inte medverkat vid utarbetandet. Skolinspektionen bedömer att skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

2009-03-09 Göteborg

Marie Karlsson

Barbro Nässén